

الف: نکات و اقدامات پیش از اردو :

- ۱- مهم ترین مرحله در اردوی جهادی "شناسایی" منطقه کم برخوردار می باشد.
هرچه شناسایی کامل تر روند برگزاری اردو از زمان برنامه ریزی تا اجرا، بهتر
- ۲- شناخت وضعیت منطقه ی هدف اعم از مسائل فرهنگی، امنیتی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، آداب و رسوم، نوع اقلیم، وضعیت آب و هوا، جغرافیا و...
- ۳- نیاز سنجی دقیق منطقه در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی
- ۴- انجام هماهنگی های مورد نیاز با معتمدین محلی و مسئولان جهت برگزاری اردو
- ۵- قبل از شناسایی منطقه هدف، پیش شناسایی داشته باشید
(جهادگران می توانند جهت جلوگیری از اتلاف زمان و انرژی، قبل از سفر به منطقه، اطلاعات لازم را از طریق فضای مجازی، مکتوبات، ارتباط با افراد مطلع و با سابقه جمع آوری کنند.)
- ۶- کسب اطلاعات تقریباً کامل در حاشیه شناسایی اردو. به طور مثال:
  - میزان تاثیرگذاری و نحوه فعالیت نهادها و ارگان های نظام.
  - حساسیت ها و ناهنجاری های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و قومی قبیله ای و...
  - نحوه ی نگرش مردم منطقه به اردوهای جهادی. (انتظارات مردم روستا و میزان توقعات)
  - هویت و پیشینه ی تاریخی و بافت جمعیت منطقه
  - مذاهب موجود در منطقه، تعداد پیروان و رابطه آنها با یکدیگر
  - سطح سواد و تحصیلات مردم
  - نخبگان، تاثیرگذاران و معتمدین منطقه و ...
- ۷- تهیه ی آمار دقیق و علمی از منطقه جهت برنامه ریزی و پژوهش های گروه (به یاد داشته باشید آمار دقیق ولی جزئی بهتر از آمار کلی ولیکن مبهم، غیر دقیق و غیر قابل استناد می باشد)
- ۸- به هنگام انتخاب هدف به مولفه های زیر توجه داشته باشیم:
  - تامین امنیت منطقه هدف
  - محرومیت منطقه و تناسب آن با توان گروه
  - نیاز و ضرورت حضور در آن منطقه
  - آمادگی فرهنگی مردم منطقه برای پذیرش گروه جهادی
  - امکان پشتیبانی و تامین امکانات برای برگزاری اردو در منطقه هدف
  - توان گروه و مطابقت آن با نیازهای منطقه
  - قبلاً تعداد گروه زیادی به آنجا نرفته باشند و فعالیت گروه آنجا تکراری نباشد. (عدم موازی کاری)
  - فاصله منطقه تا مبدأ زیاد نباشد تا هزینه های پیگیری مشکلات منطقه مضاعف نشود.
  - تمرکز جمعیت قابل قبولی داشته باشد و نیز روستایی که برای اسکان و فعالیت انتخاب می کنیم می بایست یک مرکزیتی نسبت به روستاهای اطراف داشته باشد.
  - امکان حضور و فعالیت چند ساله در منطقه باشد.
- ۹- تمرکز بر محل برگزاری اردو در یک و یا حداکثر دو نقطه

ب: مدت و زمان برگزاری اردو

- ۱۰- برگزاری اردوهای جهادی در زمانی که بیشترین بازدهی را دارد.
- ۱۱- توجه به مسأله مهاجرت فصلی اهالی منطقه
- ۱۲- منطقی در نظر گرفتن مدت برگزاری زمان اردو (به طور معمول زمان برگزاری اردو ۱۰-۱۵ روز می باشد).
- ۱۳- تعیین زمان برگزاری اردو بر اساس توان گروه، تعداد عرصه ها، نیاز منطقه، زمان برگزاری مراسمات و ایام خاص پیش رو (ماه رمضان، ماه محرم، مراسمات قومی منطقه و ...)

پ: جلسه بررسی و تصمیم گیری و شناسایی تکمیلی

- ۱۴- برگزاری جلسه مسئولین گروه جهت بررسی و تصمیم گیری پس از شناسایی منطقه هدف
- ۱۵- برنامه ریزی برای شناسایی تکمیلی جهت تصمیم گیری نهایی بابت اردو و هماهنگی تکمیلی با مسئولین و تکمیل نواقص موجود از اطلاعات قبل
- ۱۶- سعی کنید از کل منطقه شناسایی داشته باشید.

ت: ملاحظات شناسایی و انتخاب پروژه ها

- ۱۷- حداقل دو یا سه ماه قبل از اردو برای شناسایی منطقه اقدام شود.
- ۱۸- در نظر گرفتن نیاز مردم به هنگام انتخاب پروژه ها به جهت حضور موثر افراد در زمان اجرا و مراقبت شان پس از پایان کار
- ۱۹- انتخاب پروژه هایی که نفع عمومی داشته باشد.
- ۲۰- در هنگام شناسایی به هیچ وجه توقع بیجا ایجاد نکنید.
- ۲۱- فضایی به وجود نیاورید که احساس شود از مسئولین یا نمایندگان مسئولین نظام هستید.
- ۲۲- اگر در منطقه ای قصد برگزاری اردو دارید که به زبان مردم بومی منطقه آشنایی ندارید حتما از کسی که به این زبان تسلط کامل دارد در شناسایی و طول اردو کمک بگیرید.
- ۲۳- اگر مسئولی بدقولی کرد برای برنامه خود برنامه ای جایگزین داشته باشید.
- ۲۴- از حضور و فعالیت گروه جهادی دیگر در منطقه هدف (چه در گذشته و چه در حال) جهت جلوگیری از موازی کاری، اطلاعاتی کسب نمایید.
- ۲۵- در برخورد با مردم و مسئولین وجهه گروه های دیگر را حتی در صورت فعالیت اشتباه خراب نکنید.
- ۲۶- شناسایی نقاط ضعف فرهنگی موجود در منطقه و یا نقاطی که نیازه تقویت دارند و برنامه ریزی جهت رشد سطح فرهنگی و معرفتی منطقه
- ۲۷- شناسایی ظرفیت های منطقه و برنامه ریزی جهت بهره مندی از این ظرفیت ها در راستای اشتغال زایی برای اهالی منطقه
- ۲۸- تهیه فهرست جامعی از نیازهای بهداشتی- درمانی منطقه
- ۲۹- نیاز سنجی اقلام دارویی مورد نیاز و همچنین هدایای بهداشتی (مسواک و ...)

ث: برنامه ریزی و تقسیم وظایف

- ۳۰- برای منطقه برنامه ی محرومیت زدایی و سند توسعه تدوین نمایید.
- ۳۱- مشخص کردن عرصه های اردو و حیطة فعالیت آنها
- ۳۲- استفاده از مشاوران و متخصصین در صورت نیاز
- ۳۳- بهره گیری از توان علمی و عملی اساتید دانشگاهی، دانشجویان و متخصصین رشته های مختلف جهت حل علمی مشکلات مناطق محروم.
- ۳۴- انتخاب مسئولین کمیته ها و عرصه و تقسیم وظایف اردو و توجیه کامل مسئولین کمیته ها و پروژه ها (مشخص کردن وظایف و اختیارات هر یک از مسئولین)
- ۳۵- مشخص کردن روش مدیریت گروه در اختیار اعضا قرار دادن
- ۳۶- برگزاری جلسات مسئولین اردو جهت هم افزایی
- ۳۷- جلوگیری از بیان برخی مسائل در اردو که باعث ایجاد تشنج و حاشیه می شود.

ج: تبلیغات و اطلاع رسانی

- ۳۸- استفاده از شیوه های مناسب جهت تبلیغات و اطلاع رسانی (تبلیغات چهره به چهره، نمایشگاه جهادی، انتشار خاطره های اردوهای قبلی، پخش فیلم و نماهنگ، پوستر، پیامک و...)
- ۳۹- شرایط مناطق محروم را برای تبلیغات به گونه ای سیاه نمایی نکنیم که باعث ضربه زدن به اعتماد مردم نسبت به مسئولین و دولت شود و کرامت مردم منطقه خدشه دار شود.

چ: ثبت نام و گزینش

- ۴۰- عرصه اردوهای جهادی را برای افرادی که به ظاهر در راستای اسلام و انقلاب نیستند، نبینید، اما ملاحظات آن را رعایت کنید و حتما درصد حضور اینگونه افراد را در نظر داشته باشید.
- ۴۱- ملاک گزینش تجربه و توانمندی افراد باشد. (نیرو متناسب با نیاز انتخاب شود.)
- ۴۲- بین حجم کار و تعداد حضار اردو تعادل خوبی برقرار کنید.
- ۴۳- احصاء کلیه توانمندی و استعدادهای داوطلبین
- ۴۴- کسب اطلاعات دقیق از افراد داوطلب و شرکت کنندگان
- ۴۵- اطمینان از حضور افراد در اردو

ح: پیش قراولی

- ۴۶- اعزام تعدادی از مسئولین اردو به منطقه به عنوان تیم پیشرو جهت هماهنگی های لازم و زمینه سازی حضور گروه در منطقه (وظیفه این تیم بسیار حساس و مهم است و مستقیم در فعالیتها و نتایج اردو تاثیر دارد)
- ۴۷- در جریان امور قرار دادن تیم پیشرو
- ۴۸- انتخاب مسئول برای این تیم

خ: نکات پیش از حرکت

۴۹- اطمینان از بیمه بودن همه افراد شرکت کننده

۵۰- زمان حرکت را به دقت محاسبه کنید تا در شب و یا زمانهای نامناسب به منطقه هدف نرسید.

۵۱- قرار دادن کروکی مسیرهای ارتباطی در اختیار کادر

۵۲- استفاده از ظرفیت مساجد و هیئات و سایر محل های تجمع مردم متدین

۵۳- برگزاری جلسه ای در ابتدای اردو با حضور تمامی مسئولین به جهت اشنایی و تبیین وظایف هر یک و ملاحظات ضروری اردو

۵۴- برگزاری جلسه میانی در اواسط اردو با حضور همه شرکت کنندگان و ارائه نقطه نظرات جهت اصلاح و یا بهبود روند اردو

۵۵- برگزاری جلسه پایانی با حضور همه شرکت کنندگان به منظور جمع بندی از فعالیت های صورت گرفته

۵۶- ارائه گزارش به اهالی و جهادگران (این ارائه میتواند در مراسم اختتامیه اردو باشد)

۵۷- جلب مشارکت اهالی و مسئولین (این امر باعث میشود اهالی کار را از خود بدانند و پس از ترک گروه کار رها نشود

همچنین نگاه طلب کارانه به گروه نداشته باشند).

۵۸- استفاده از دانشجویان بومی منطقه

۵۹- مدیریت بحران داشته باشیم، حفظ خونسردی خود به هنگام بروز پیشامد ناگهانی

۶۰- مشورت گرفتن از یک بزرگتر و یا فرد باسابقه از بین جهادگران و یا اهالی منطقه به هنگام مشکلات پیش آمده

۶۱- سعی شود مشکلات پیش بینی شود و از قبل برای آن برنامه و راهکار داشته باشید.

۶۲- حفظ شور و نشاط در اردو، افراط و یا تفریط باعث ضربه مهلک به اردو خواهد شد.

۶۳- در اردو از افراد با روحیه و با انگیزه استفاده کنید

۶۴- حضور مسئولین پایگاه و حوزة در گروه جهادی باعث همدلی و استحکام هرچه بیشتر و پیشرفت سریع تر امور گروه میگردد

۶۵- در نیمه دوم اردو که توان جسمی و به تبع آن روحیه و حوصله افراد به شدت تضعیف شده است، برنامه ای برای تقویت

روحیه افراد در نظر داشته باشید.

۶۶- فعالیت های روزانه خود را در فرم های مخصوص گزارش ثبت نمائید و از هر یک از مسئولین اردو نیز این درخواست را

داشته باشید.

۶۷- در مناطق حساس (امنیتی، دارای قومیتها و مذاهب گوناگون و...) در انجام امور اردو به شدت دقت کنید و بدون کسب

اطلاعات کافی از نکات حساسیت برانگیز دست به عملی نزنید تا باعث ایجاد مشکلات بزرگتر و جبران ناپذیر گردد.

۶۸- مسئولیت هر یک از افراد گروه را کاملا مشخص و تبیین نمائید، تا از تداخل کار جلوگیری و روند اجرای امور را تسهیل نمائید.

۶۹- سعی کنید شرکت کنندگان را با توجه به سابقه، استعداد، علاقه و توان آنها در گروههای مرتبط سازماندهی کنید.

۷۰- در صورت نیاز به حراست فیزیکی حتما در تهیه وسائل آن کوتاهی نکنید و در نظر داشته باشید به علت حساسیت

موضوع، هماهنگی ها باید از قبل انجام گیرد. البته به هیچ وجه جو امنیتی ایجاد نکنید و آن را به شرکت کنندگان القاء ننمائید

۷۱- حتما از افراد حاضر در اردو یک فهرست تهیه و آن را هر روز، به روز نمائید. این کار در تقسیم نیرو، تعیین گروه های

کاری و نیز در تدارکات، خریدها و طبخ غذا تاثیر دارد.

۷۲- هر شب یا هر دوشب یکبار یک جلسه با کادر اردو داشته باشید، این جلسات در پیشبرد امور اردو و رسیدن به اهداف

آن نقش بسزایی خواهد داشت.

- ۷۳- حدود اردو و قوانین آن را کاملا مشخص کنید و اگر کسی از خط قرمزها عبور کرد با آن برخورد کنید.(مانند؛ استعمال دخانیات، عدم رعایت حجاب، استفاده از الفاظ رکیک، شنا کردن در آب های پر خطرمنطقه، درگیری با اهالی و...)
- ۷۴- سعی کنید تمام پروژها را به اتمام برسانید، ولی برای به پایان رساندن پروژه های عمرانی کلیه امور اردو را قربانی این امر نکنید.
- ۷۵- می توانید پروژه ها را به صورت مرحله ای انجام دهید و ادامه کار را به گروه دیگر یا زمان مشخص دیگری بسپارید.
- ۷۶- به فرهنگ منطقه توجه ویژه داشته باشید، بعضی امور فقط در کلان شهرها رایج و عرف است و ممکن است همین موضوع در جای دیگر به خصوص مناطق محروم ضد ارزش و ناهنجار باشد، توجه داشته باشید، هرچیزی را نخورید، هر حرفی را نزنید، هر عملی را انجام ندهید، هر رفتار، کنش و عمل شما یک بازخورد و واکنش خاص خود را دارد، به ویژه در بلند مدت.
- ۷۷- در رفتار با اهالی، کرامت انسانی آنها را حفظ کنید، طوری برخورد نکنید که عزت آنها زیر سؤال برود یا خدشه دار شود.
- ۷۸- اگر کسی در حین اردو خطا و یا اشتباهی مرتکب شد، جهت برخورد با وی رعایت تمام نکات اسلامی و اخلاقی را بنمائید، ابتدا تذکر لسانی و یا حتی غیر مستقیم بدهید از تنبیه و تذکر در جمع، جدا خودداری نمائید مگر در هنگام ضرورت
- ۷۹- توجه به رشد فرهنگی جهادگران (برگزاری نماز جماعت، مراسمات زیارتی، برنامه های ورزشی، رزق فرهنگی و..)
- ۸۰- در بعد فرهنگی توقع تاثیرگذاری سریع نداشته باشید.
- ۸۱- از انتخاب پروژه های عمرانی خارج از توان گروه جدا خودداری کنید و از طرفی نیز نباید پروژه را خیلی کوچک و سطحی در نظر گرفت .
- ۸۲- پروژه هایی انتخاب کنید که اهالی به آن نیاز داشته باشند تا همراهی کنند.
- ۸۳- سعی کنید تمام مصالح و مواد و ابزارآلات مورد نیاز خود را پیش بینی و از قبل تامین کنید، تا در حین برگزاری اردو با مشکل مواجه نگردید
- ۸۴- توجه به کشت های کم آب (که می تواند از مهمترین موضوعات مورد توجه گروه های جهادی باشد)
- ۸۵- به هنگام برنامه ریزی برای اردو (به خصوص اردوی نوروز) به تعطیلات توجه داشته باشید و نیاز های خود را از قبل تامین کنید.
- ۸۶- توجه به روش های پیشرفته در حوزه دامپروری و کشاورزی و آموزش آن به مردم جهت بهره وری اقتصادی (مشاغل بیشتر مردم مناطق دامپروری و کشاورزی میباشد و روش هایی که در این حوزه ها به کار میبرند روش های سنتی زمان بر، کم بازده و پرهزینه است.)
- ۸۷- در اولویت قرار دادن اشتغال زایی و کارآفرینی با توجه به شرایط منطقه
- ۸۸- تهیه ی مستند از فعالیت های گروه
- ۸۹- روشن ساختن اهمیت مستندسازی برای اعضای گروه
- ۹۰- جهاد اداری و مطالبه گری: تمام مسئولین اردو باید به نحوه و اهمیت مطالبه گری و جهاد اداری اشراف کامل داشته باشند.
- ۹۱- در برخورد با مسئولین محلی بسیار دقت کنید که این امر ملاحظات و ظرایف فراوانی دارد.
- ۹۲- مسئول خرید باید دقت کند ضمن اینکه به گروه ضرری وارد نشود، حتی المقدور از افراد یا مناطقی خرید کند که سود آن مستقیم یا غیر مستقیم به اهالی مناطق برگردد.

- ۹۳- به تغذیه جهادگران اهمیت ویژه ای دهید. تغذیه نقش مهمی در اردو و سلامت شرکت کنندگان دارد. اهمیت به تغذیه با روحیه جهادی و عدم تجمل گرایی منافاتی ندارد.
- ۹۴- حتما به وضعیت جوی و تغذیه عمومی و زیستی منطقه توجه ویژه داشته باشید، گاهی اوقات مردم منطقه نسبت به این شرایط (خوراک و آب آشامیدنی، حشرات و...) مقاوم هستند ولی، ممکن است برای افراد تازه وارد اینگونه نباشد.
- ۹۵- تهیه وسیله نقلیه برای عرصه ها و بخش های گروه، متناسب با نیاز
- ۹۶- محل اسکان می بایست نزدیک به محل کار گروه باشد.
- ۹۷- ترجیحا از مدارس شبانه روزی استفاده کنید.
- ۹۸- اسکان برادران در فاصله مناسبی از اسکان خواهران قرار گیرد. بهتر است اسکان خواهران محصور و دور از دید و محل تردد باشد.
- ۹۹- محل اسکان و وسیله ایاب و ذهاب خواهران جدا از آقایان ولی کاملا تحت نظر و مراقبت و محیطی ایمن و عاری از مشکل و مزاحمت احتمالی باشد.
- ۱۰۰- یکی دو نفر از آقایان حتما در روستای فعالیت خواهران حضور داشته باشند تا مشکلی پیش نیاید.
- ۱۰۱- حدود شرعی و اخلاقی در ارتباط بین خواهران و برادران رعایت شود و در مجموع ارتباطات بین خواهران و برادران به حداقل برسد. حتما از رابط محرم برای ارتباط بین خواهران و برادران استفاده کنید.
- ۱۰۲- اگر متاهلی در گروه نباشد فقط مسئول خواهران با مسئول برادران در ارتباط باشند.
- ۱۰۳- در میزان حضور و تعداد خانم ها دقت کنید.
- ۱۰۴- جهت آشنایی خواهران با فضای اردو جهادی گزارش و یا فیلمی از اردو های قبلی پخش شود.
- ۱۰۵- به خواهران گوشزد کنید که مشخصات و یا تلفن همراه و اطلاعات خصوصی خود را در اختیار اهالی قرار ندهند.
- ۱۰۶- بررسی نقاط ضعف و قوت و ارزیابی اردو پس از اردو
- ۱۰۷- به پایان رساندن پروژه ها (اگر بخشی از کارها و پروژه ها نیمه کاره بماند تقریبا فعالیت ها بی اثر می شود).
- ۱۰۸- ارائه گزارش و رسانه ای کردن فعالیت ها
- ۱۰۹- برنامه ریزی بلند مدت و داشتن نگاه جامع و راهبردی برای گروه و اکتفا نکردن به چند عرصه فعالیتی
- ۱۱۰- تخصصی شدن فعالیت های درون گروهی و برون گروهی
- ۱۱۱- دقت کنید خدماتی که ارائه می دهید، به جامعه هدف واقعی تان ارائه شود (مثلا برای اردوهای پزشکی که تعداد محدودی را می توانید ویزیت یا معالجه نمائید، از قبل افراد نیازمند را با مشورت معتمدین محل یا... شناسایی کرده و در اولویت پذیرش قرار دهید).
- ۱۱۲- به یاد داشته باشید حضور خواهران با پوشش و آرایش شهری در بین اهالی روستا که پوشش متفاوتی از شهر دارند، می تواند موجب جلب توجه شود و در کوتاه مدت یا بلند مدت آثار سوئی برجا گذارد. لذا لازم است حتما تدابیر لازم را جهت به حداقل رساندن این آسیب، پیش بینی نمائید
- ۱۱۳- سیاه نمایی نکردن از وضعیت مناطق
- ۱۱۴- ارتباط منسجم و صحیح با مسئولین منطقه
- ۱۱۵- داشتن نگاه تشکیلاتی در انتقال تجارب و کادر سازی
- ۱۱۶- پرهیز از مدیریت سلیقه ای گروه

- ۱۱۷- برنامه ریزی جهت رفع ضعف مبانی اندیشه ی جهادی در بین جهادگران
- ۱۱۸- حضور روحانی در اردو
- ۱۱۹- پرهیز از اسراف کردن در صرف بیت المال و هزینه های اردو
- ۱۲۰- جریان سازی و معرفی صحیح حرکت های جهادی بین آحاد مختلف جامعه
- ۱۲۱- برنامه ریزی بلند مدت و داشتن نگاه راهبردی برای منطقه هدف
- ۱۲۲- انتخاب پروژه ها بر اساس اولویت
- ۱۲۳- نیروی گزینش نشده را نباید برای کار فرهنگی استفاده نمود. (مثلا باید از مشاوران کارآزموده در حوزه ازدواج و خانواده جهت مشاوره استفاده نمود و نه دانشجوی مجرد ترم ۳ روانشناسی کم تجربه!!)
- ۱۲۴- جلوگیری از ورود فرهنگ شهرنشینی تجمل گرایی و مصرف گرایی شهر به محیط روستا
- ۱۲۵- سادگی مردم روستا را محرومیت نپندارید.
- ۱۲۶- تصاویر و فیلم هایی که از منطقه منتشر می کنید فقط از محرومیت ها و کمبود ها نباشد.
- ۱۲۷- پرهیز از موازی کاری با مسئولین محلی
- ۱۲۸- مواظب باشید گروه جهادی شما تبدیل به نیروی رایگان دهداری برای انجام وظایف موظف دهدار نشود.
- ۱۲۹- جلوگیری از بهره برداری برخی افراد فرصت طلب از حضور افراد جهادی ناآگاه (سیاسی، تبلیغاتی و..)
- ۱۳۰- شناخت قوانین مصوب کشوری
- ۱۳۱- از کلیت اهداف به خاطر جزئی نگری در طرح ها و برنامه ها غافل نشوید.
- ۱۳۲- جلوگیری از ورود به عرصه های غیر تخصصی و انجام فعالیتهای غیر کارشناسانه
- ۱۳۳- انتخاب عرصه متناسب با جنسیت جهادگران
- ۱۳۴- دارا بودن روحیه ی انعطاف پذیری
- ۱۳۵- تعریف محرومیت از زبان مردم منطقه (البته نه به صورت محسوس، این امر جهت رفع محرومیت زدایی کمک

کننده است)

- ۱۳۶- وجود سایت یا وبلاگ و یا کانال در فضای مجازی
- ۱۳۷- استفاده از فارغ التحصیلان
- ۱۳۸- تهیه ی لیست نیاز های اردو قبل از اردو
- ۱۳۹- وجود پزشک خانم در اردوهای پزشکی و بهداشتی
- ۱۴۰- رایحه گزارش پس از اردو به مسئولینی که کمک کردند

د: مطالب کلی

- ۱- تبیین چشم انداز و اهداف گروه به جهت آنکه گروه در طی مسیر راه را اشتباه طی نکند.
- ۲- کادر گروه جهادی می بایست دارای ویژگی های از جمله روحیه جهادی و تفکر بسیجی، ولایت پذیری، توان رهبری و مدیریت، علاقه ، پشتکار و همت، سعه صدر، مشورت پذیری و عدم خود رأی بودن و... باشد.